

CALL FOR PAPERS (deadline : 08/01/24)

Dag van de Nieuwste Geschiedenis 2024

*In de marge van de geschiedenis: actueel onderzoek, debatten,
uitdagingen
13/05/2024 @ BELvue Museum*

In 2014 organiseerden historici Amandine Lauro en Magaly Rodríguez García aan de ULB een studiedag over de historiografie van subalterne groepen en mensen in de marge van de samenleving. Ze betreurden de terughoudendheid van Belgische historici om met deze concepten aan de slag te gaan en hun relatieve afwezigheid op het domein van de 'subaltern studies', dat sinds de jaren 1980 was opgekomen. In het verlengde van deze ontmoeting leidden beide sprekers in 2016 een sessie op de Dag van de Nieuwste Geschiedenis, met de focus op 'Belgische historici en de internationalisering'. Tien jaar na het colloquium aan de ULB heeft het onderzoek naar ondervertegenwoordigde sociale groepen in de Belgische geschiedschrijving duidelijk aan belang gewonnen. Het vormt daarom een interessant thema voor de volgende Dag van de Nieuwste Geschiedenis.

Het debat draait vooral om de definities van de begrippen 'marginaliteit' en 'subalterniteit', die grotendeels overlappen. Marginale of subalterne groepen worden gevormd door mensen met een beperkte toegang tot bepaalde rechten, ruimtes, middelen en kansen vanwege hun sociale afkomst, etnische achtergrond, leeftijd, geslacht, functie, etc. Terwijl 'marginaliteit' eerder verwijst naar een ruimtelijk concept (mensen die in de marge leven bevinden zich fysiek of cultureel ver van het centrum), heeft 'subalterniteit' meer te maken met een Gramsciaans geïnspireerd hiërarchisch concept (ondergeschikt aan de elites). De positie van deze marginale of subalterne groepen kan het gevolg zijn van het niet naleven van de regels van de heersende cultuur of van de stempel die de heersende cultuur op hen drukt, namelijk als zijnde ondergeschikt, onbelangrijk of onproductief. Vanuit een langetermijnperspectief blijkt alvast dat de grenzen die marginale of subalterne groepen van het centrum scheiden, dynamisch zijn en in tijd en ruimte veranderen. Ook historici zelf dragen met hun onderzoek bij tot het herschikken, bestendigen of versterken van deze kwalificaties.

Dankzij deze focus op marginale en subalterne groepen zijn er nieuwe perspectieven ontstaan op de samenleving, met bijzondere aandacht voor de geschiedenis en het perspectief van ondervertegenwoordigde groepen, zoals inwoners van de voormalige kolonies, vrouwen, de LGBTQIA+-beweging, (voormalige) gevangenen, ouderen, gehandicapten, etnisch-culturele minderheden, en anderen.

Deze nieuwe invalshoeken nodigen uit tot een nieuwe bijeenkomst. De Belgische Vereniging voor Nieuwste Geschiedenis stelt zich tot doel om het onderzoek naar de (brede) Belgische geschiedenis te bundelen. Met deze missie voor ogen willen we tijdens de komende editie van de Dag van de Nieuwste Geschiedenis, in samenwerking met het BELvue museum, de blik

richten op actueel onderzoek, debatten en uitdagingen rond de geschiedenis van 'marginale' en 'subalterne' groepen.

Bijdragen kunnen vallen onder twee centrale thema's

A. Recent en lopend historisch onderzoek

Wat zijn de hedendaagse trends in het Belgisch historisch onderzoek naar subalterne groepen en mensen in de marge van de samenleving? Ervaren en nieuwe onderzoekers zijn welkom om hun vragen, methodes en conclusies te delen. Zowel lopend onderzoek als afgeronde of kiemende projecten komen in aanmerking.

B. Subalterne geschiedenis in onderwijs, de publieke ruimte en in archiefinstellingen

Hoe ga je als docent om met de geschiedenis van subalterne groepen, zowel in het middelbaar als in het hoger onderwijs? Hoe kunnen historici de aandacht van het publiek naar onderbelichte groepen leiden? Nieuwe keuzevakken aan de UCL onder de titel "Geschiedenis decentreren: Subalterniteiten en postkoloniale kritieken", en de interuniversitaire Masters in Gender en Diversiteit illustreren een nieuwe focus aan de universiteiten. In Vlaanderen stimuleert de Geschiedenisolympiade leerlingen om met en vanuit de klas een historisch onderzoek te voeren. Archiefinstellingen zijn zich meer dan vroeger bewust van hun taak om marginale groepen van de vergetelheid te redden. Zo werd het bijzonder waardevolle archief van de gevangenis van Sint-Gillis in 2010, na decennia van verwaarlozing, naar het Rijksarchief overgebracht, waar het werd geïnventariseerd en voor onderzoek werd opengesteld. Welke initiatieven bestaan er nog en welke inzichten levert dat op?

Ronde tafel

De BVNG wil een forum bieden voor fundamentele debatten, waar Belgische historici of historici die werken rond moderne en hedendaagse Belgische geschiedenis met elkaar en met leerkrachten en archivariissen in dialoog kunnen gaan. Daarom sluit de dag af met een reeks rondetafelgesprekken rond concrete thema's die ons werk beïnvloeden. De inhoudelijke aandacht voor subalterniteit roept ook professionele en ethische vragen op rond recente ontwikkelingen op het vlak van internationalisering, diversiteit, publicatiedruk en financiering. We nodigen alle deelnemers aan de dag uit om samen te zitten en in gesprek te gaan.

Deelnemen

Tijdens deze dag willen we thematische parallele sessies organiseren waarin de sprekers onderzoekservaringen, -uitdagingen en -perspectieven bespreken met betrekking tot de geschiedenis van degenen die weinig gehoord zijn in België. We moedigen met name rondetafelgesprekken en workshops aan. Een sessie duurt 90 minuten en bestaat uit 3 tot 4 presentaties, gevolgd door een discussie. Personen die geïnteresseerd zijn in het organiseren

van een **thematische sessie** of een **ronde tafel** worden uitgenodigd om een voorstel (maximaal 700 woorden) te sturen naar bvng@kuleuven.be. De deadline is vastgesteld op **maandag 08 januari 2024**.

Datum en plaats van het evenement:

Na Eupen twee jaar geleden zal de Dag van de Nieuwste Geschiedenis 2024 plaatsvinden in Brussel, op **maandag 13 mei**. Trouw aan haar principe dat historisch onderzoek de gemeenschapsgrenzen van ons land overstijgt, is de vereniging verheugd om te worden ontvangen in het hart van de hoofdstad door het BELVue museum, een project van de Koning Boudewijnstichting.

Het doel van de Dag is om mensen samen te brengen en discussies op gang te brengen over de hedendaagse geschiedenis. Het inschrijvingsgeld bedraagt 35 euro voor leden van de Belgische Vereniging voor Nieuwste Geschiedenis en 55 euro voor niet-leden. In dit inschrijvingsgeld zijn de lunch, dranken doorheen de dag en receptie achteraf inbegrepen.

Het BELVue Museum is [toegankelijk voor mensen met speciale behoeften](#). Als je vragen hebt, neem dan contact met ons op via bvng@kuleuven.be of via [onze Facebookpagina BVNG-ABHC](#).